

לפנינו מוצגת כתב יד (976) 'מאמר' (מאמר)
המכונה 'אפיקטט' מאת המשורר אפיקטט

המפורסם ביותר מאת המשורר אפיקטט
המכונה 'אפיקטט' מאת המשורר אפיקטט
המכונה 'אפיקטט' מאת המשורר אפיקטט
המכונה 'אפיקטט' מאת המשורר אפיקטט
המכונה 'אפיקטט' מאת המשורר אפיקטט

המכונה 'אפיקטט' מאת המשורר אפיקטט
המכונה 'אפיקטט' מאת המשורר אפיקטט
המכונה 'אפיקטט' מאת המשורר אפיקטט
המכונה 'אפיקטט' מאת המשורר אפיקטט
המכונה 'אפיקטט' מאת המשורר אפיקטט

(976) אפיקטט (Epicurus) 135-55 לפנה"ס

אפיקטט

אלא תתעלם, אז לא רק תהיה חבר-משתה לאלים, אלא גם חברים לשלטון (II). כי בעשותם כך גם היו דיוגנס והרקליטוס והדומים להם אלוהיים כראוי להם וגם כך נקראו.

17. זכור, כי שחקן אתה במחזה, כפי שרצה אותו המחבר: אם קצר — קצר; אם ארוך — ארוך; אם רצה שתשחק קבצן, שחק גם אותו בטבעיות; כן אם חיגר, אם שר, אם הדיוט. כי חלקך הוא זה: לשחק כהלכה את התפקיד הניתן לך; אך לבחור אותו הוא חלקו של אחר.

הוא
הוא
הוא
הוא

46. לעולם אל תקרא עצמך פילוסוף ואל תפטפט הרבה בין הדיוטות על טענות פילוסופיות, אלא עשה מה שנובע מן הטענות הפילוסופיות. כגון, במשתה אל תאמר כיצד צריך לאוכל, אלא אכול כפי שצריך. כי זכור כיצד סוקראטס נמנע לחלוטין מן הראוה, עד כי בבוא אליו מי שרצו שיציגם בפני פילוסופים, היה הוא מביאם אליהם. כה סבל שיעלימו ממנו עין. ואם תיסוב השיחה בין הדיוטות על טענות פילוסופיות כלשהן, על-פי רוב שתוק; כי גדולה הסכנה שתקיא מיד מה שלא עיכלת. וכל אימת שאימי אומר לך, כי אינך מבין כלום, ואתה אינך נפגע, אז דע, כי התחלת במעשה (הפילוסופיה). שכן גם הצאן אינם מביאים את המספוא לרועיהם להראותם כמה אכלו, אלא מעכלים את החציר בתוכם, ומבחוץ נותנים צמר וחלב. גם אתה, אם כן, אל תציג בפני הדיוטות טענות פילוסופיות אלא המעשים הנובעים מהן לאחר שעוכלו.

הוא
הוא
הוא
הוא

52. הראשונה וההכרחית (12) שבמחלקות הפילוסופיה היא הנוגעת לשימוש בטענות, כגון שלא לשקר. השנייה הנוגעת להוכחות, כגון מנין שצריך שלא לשקר? השלישית זו המאששת ומבחינה, כגון מנין שזו הוכחה? שכן, מהי הוכחה, מהי נביעה, מהי סתירה, מהי אמת, מהו שקר? והנה המחלקה השלישית הכרחית בשל השנייה, ואילו השנייה בשל הראשונה. והחשובה ביותר, ובה צריך לעמוד, היא הראשונה. אבל אנחנו עושים להיפך: שכן אנו עוסקים במחלקה השלישית ובה שמים את כל מרצנו. ואת הראשונה מזניחים מכלילי. ולפיכך שקר נשקר, אך מוכנים אנו להוכיח שצריך שלא לשקר.

הוא
הוא
הוא
הוא

53. לכל מקרה יהיו אלה מוכנים לך:

"חובילני, זאוס, וגם את, גזירה,
למקור אשר הוקצב לי על-ידכם;
אבוא ללא פקפוק; אם אמאן
מתוך חולשה, אבוא גם אז (13)."

"כל שלהכרח באצילות נענה,
חסר הוא אצלנו, ונבון בדברים האלוהיים (14)."

"אם כך רצון האלים, קריטון, יהי כך (15)."

וכן "יכולים אניטוס ומלטוס להרגני, אך להזיק לי — לא (16)."

- (11) כי דבר לא יהיה לו שלטון עליך. השווה לעיל פרק 1.
- (12) אפיקטטוס מטעים את הקדימה המוחלטת של האתיקה על שאר ענפי הפילוסופיה. אדרבא, כל אלה אינם אלא סעד לאתיקה. השווה מצד אחד לעמדתו של סוקראטס בפייידן, ומצד שני לעמדתו של קנט בפתחה להנחת-היסוד למטפיסיקה של המידות.
- (13) מתוך ה"המנן לזאוס" לקלאנטס.
- (14) ממחזה של אוריפידס, שלא נשמר (פרגמנט 965).
- (15) על-פי אפלטון, קריטון 43d.
- (16) על-פי אפלטון, אפולוגיה של סוקראטס 30c-d.

?

שאלות:

1. מה יכול אתה ללמוד מפרקים אלה על עמדתו של אפיקטטוס בשאלת הדטרמיניזם והמוסר?
2. דמות האדם הסטואי לפי אפיקטטוס.
3. ההיה סוקראטס סטואיקן?
4. האם לדעתך האדם הסטואי הוא אדם מוסרי? מדוע?
5. איזו תפיסה של הפילוסופיה ניכרת בפרקים אלה? מה בין מבחר הבעיות שאפיקטטוס דן בהן, גישתו אליהן ושיטת דיונו בהן, לבין מבחר הבעיות, הגישות ושיטות הדיון של הפילוסופים האחרים בקטעים שבחברת זו?